

Classer. Naar den høiere Classe af tjenende Personer, som ikke kunne kaldes Lyende, ikke er pligtig at have Studsmaalsbøger, kunne de Regler, der ere givne om Studsmaal i disse, ikke passe paa dem; de kunne naturligviis forsyne sig med Studsmaal, men disse blive givne paa løse Papirer, medmindre saadanne tjenende Personer selv anskaffe sig en Bog. Den ærede Landstingsmand meente endvidere, at Følgen af den i Udkastet indholdte Regel vilde være, at Lyendet ikke fik Studsmaal, idet Huusbonden nemlig vilde undlade at give saadant, og dertil knyttede han den Bemærkning, at Lyendet altsaa mistede en Ret, medens Huusbonden beholdt en Ret, hvilket han ikke kunde finde billigt. Jeg er nu af den Formening, at de fleste Lyender vilde faae Studsmaal indførte i deres Bøger ogsaa for Fremtiden, om det end ikke er Pligt at give Studsmaal. Jeg maa bestandigt gaae ud fra den Forudsætning, at i de fleste Tilfælde fortjene Lyenderne ikke slet Studsmaal, og, er Studsmaalet altsaa godt, vilde de begjære det indført i Bogen; for at det kan være dem til Nytte i senere Tjenester, og der er da ikke let Anledning for Huusbonden til at nægte Studsmaals Meddelelse. Den ærede Landstingsmand udtalte sig saaledes, at Lyendet mister en Ret. Ja, Lyendet mister en Ret, men en Ret, som medfører den allerførste Ubillighed imod Lyendet. Den Ret, Lyendet mister, er at kunne forlange Studsmaal; men med denne Ret er forbundet og maa nødvendigviis være forbundet, at Huusbonden er fritagen for at bevise Rigtigheden af Studsmaalet. Man borttager altsaa vel denne Ret for Lyendet, men gjør det netop til Lyendets Fordeel, for at det ikke skal være udsat for Ulemperne af et slet Studsmaal, som det ikke har fortjent, fordi det ikke kan bevise dets Urigtighed, idet Bevisførelsen paaligger Lyendet og ikke Huusbonden. — Den ærede 8de Landstingsmand for 2den Kreds (W. Christensen) paaberaabte

sig for det samme Forslag, som er gjort af Mindretallet, at Huusbondens Lary ikke lide ved dette Forslag. Men her er jo ikke fornemmelig Tale om Huusbondens Lary; naar der tales om Studsmaalsbøger, er det fornemmelig det Offentliges Lary, hvorfor disse ere indførte. Derimod kan der naturligviis ikke være Tale om, at Huusbondens Lary skulde lide ved den nye Regel, angaaende hans Ret med Hensyn til Studsmaals Meddelelse, efter som han efter Udkastet er fritagen for at give Studsmaal, naar han ikke vil. Den samme ærede Landstingsmand meente ogsaa, at man efter Mindretallets Forslag vilde faae paalideligere Underretning om Lyendets Forhold end efter Udkastets Forslag. Det kan jeg nu slet ikke forstaae. Jeg troer, at man ikke kan opstille den Sætning, at man kan vente at faae paalideligere Dplysninger af de løse Sedler, som Lyendet maatte have, og hvoraf det kan fremvise nogle og holde andre tilbage, end af den fortløbende Række, der findes i Studsmaalsbogen. Det kan vel være, at alle disse ikke give tilstrækkelig Dplysning; men en saadan vil man da heller ikke kunne faae ved de løse Attester. Han har meent, at man kunde spørge sig for. Ja, i mange Tilfælde kan man vist gjøre det og vil ogsaa fremdeles gjøre det; men i andre Tilfælde kan det være vanskeligt at forskaffe sig saadan speciel Underretning fra de Folk, hos hvem de Vedkommende maatte have tjent. — Den ærede 4de Landstingsmand for 1ste Kreds (Madvig) meente, at den hele Indretning var forældet, og at det var ubilligt, at en vis Classe skulde bære et saadant fortløbende Vidnesbyrd med sig. Indretningen er da i alt Fald, naar der tales om Studsmaalsbøger, ikke ældre end fra Aaret 1832, og jeg har allerede tilladt mig at bemærke, at, naar man vilde affaase Studsmaalsbøger, maatte man vel tillige tage Hensyn til andre lignende Forhold.